

Voorstel samenwerking Belastingdienst – Missing Chapter Foundation om kind-inclusie een plek te geven in de organisatie van de Belastingdienst

10.2.e

Belastingdienst

Inhoudsopgave

Achtergrond	3
Doelstelling	9
Plan van Aanpak	9
Zichtbaarheid geven aan ons partnership	13
Voorgestelde planning	14
Afspraken	15

Bijlage:

Meerjarenplan 2019-2021 Missing Chapter Foundation	19
Overzicht partners	19

Achtergrond

Hoe we leven en wat we produceren heeft gevolgen voor de aarde en hoe we met elkaar omgaan. Hoe stoppen we armoede? Wat is er nodig om iets gezonder te gaan leven? Hoe wordt duurzaam leven het nieuwe normaal? We willen wel oplossingen bedenken en beslissingen nemen die goed zijn voor de toekomst. Maar we zitten soms vast in belangen van nu. We laten niet snel ons gevoel spreken. We willen wel in nieuwe kansen denken... maar al die risico's dan?

Volwassenen   zitten   soms   een   beetje   vast.

Kinderen kunnen ons helpen. Volwassenen hebben meer kennis en ervaring, maar kinderen hebben creativiteit, verbeeldingskracht en het vermogen die vragen te stellen die hen op een ander spoor kunnen zetten. De ideale mix. Het Internationale Verdrag van de Rechten van het Kind geeft kinderen bovendien ook het recht om mee te denken over vraagstukken die van invloed zijn op hun leven.

Over Missing Chapter Foundation

Missing Chapter Foundation is een stichting met een ANBI status in de non-profit sector, zonder winstoogmerk én met een CBF keurmerk. In 2010 is de stichting opgericht op initiatief van prinses Laurentien van Oranje. Onze missie is om kind-inclusie het nieuwe normaal te maken. Dit betekent dat kinderen – als gelijkwaardige gesprekspartners en op een niet-vrijblijvende manier – meedenken met beleidsmakers over duurzame beslissingen die bijdragen aan de SDGs. Waarom? Ten eerste omdat kinderen rechten hebben, die zijn opgenomen in het Verdrag van de Rechten van het Kind.

Artikel 12, Lid 1: *De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het*

kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.

Ten tweede omdat volwassenen hulp nodig hebben als het gaat om duurzaamheidsvraagstukken. Wij geloven dat de creatieve denkkracht, de opgewekte en frisse blik van kinderen de 'missing chapter' is in besluitvorming. De inzichten van zowel volwassenen als kinderen zijn nodig om besluitvorming te optimaliseren. Onze visie is dat betere en duurzamere beslissingen worden gemaakt als kinderen op een inclusieve – structureel en op een gelijkwaardige manier – worden betrokken bij beslissingen die hun leven aangaan.

Impactgebieden

Het is natuurlijk ontzettend waardevol dat de inzichten en adviezen van kinderen het verschil kunnen maken voor de organisatie en worden overgenomen. Dit zijn onder andere hele concrete resultaten die een samenwerking met Missing Chapter Foundation teweeg brengen. Toch zijn er ook andere, minder tastbare, resultaten van het samenwerken met kinderen die partners aan ons teruggeven die ons inziens minstens zo belangrijk zijn. Missing Chapter Foundation probeert impact te maken op vier manieren:

- 1) **Moreel leiderschap:** wat doet het met de besluitvormers in de organisatie om met kinderen in gesprek te gaan?

Voorbeeld:

10.2.e ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de Nationale Raad van Kinderen: Hoe zorgen we ervoor dat ieder kind weet wat 'normaal' is als het gaat om een veilige thuissituatie? ..... Het inzicht dat de kinderen deelden – dat sommige ouders die kinderen mishandelen ergens wel weten dat het niet goed is wat ze doen, maar niet weten hoe het anders kan – heeft ons in het bijzonder geraakt. De kinderen adviseerden daarom ook een ouderhulplijn.

- 2) **Verbinding in organisatie:** verbinding maken tussen verschillende teams binnen de organisatie of tussen organisaties.

Voorbeeld:

Menzis heeft dit jaar de rol op zich genomen als initiator van de samenwerking tussen coalitie Preventie in de Foodvalley en Missing Chapter Foundation. Deze coalitie bestaat uit verschillende regionale stakeholders Ziekenhuis Gelderse Vallei, Huisartsen Gelderse Vallei (HAGV), Rabobank, Alliantie Voeding in de Zorg, Wageningen University & Research, de Christelijke Hogeschool Ede (CHE), Regio Foodvalley en Menzis die zich samen inzetten voor gezonde voeding en preventie om zo de gezondheid van inwoners uit de regio te bevorderen. Te beginnen bij kinderen.

- 3) **Impact kinderen:** wat voor impact heeft het op de kinderen dat ze mogen meedenken met besluitvormers?

Voorbeeld:

10.2.e PwC: "dit is zóveel leuker dan rekenen en taal. Bij de Raad van Kinderen mag je echt open nadenken. Het antwoord staat niet in een boek ofzo. Je moet zelf onderzoek doen. Dat is goed, want zo werkt de echte wereld ook. Ik vond het heel cool dit, echt een goede ervaring. Tijdens de dialoogsessie vond ik het grappig dat de volwassenen een keer naar kinderen moesten luisteren! Dat gaf een goed gevoel. Dat ze je advies echt nodig hebben".

- 4) **Nieuwe inzichten:** welke nieuwe adviezen en inzichten heeft de organisatie gekregen door kinderen te laten meedenken over onderwerpen die hen aangaan?

Voorbeeld:

Frits van Eerd, CEO van Jumbo: "Jumbo is continu bezig met de toekomst. We kijken altijd hoe we duurzaam kunnen innoveren en de Toekomststoel is een mooi fysiek onderdeel om de aandacht extra te vestigen op belangrijke toekomstvraagstukken. De samenwerking met de Raad van Kinderen is hierbij heel waardevol. Het gaat ook om hún toekomst. Ik beloof hen dat wij zuinig zullen zijn op deze stoel en dat 'de stem van de toekomst' veelvuldig zal spreken tijdens vergaderingen." Frits van Eerd heeft de Raad van Kinderen uitgenodigd om meerdere keren per jaar plaats te nemen op de stoel om deel te nemen aan vergaderingen en hun kijk

In dit voorstel beschrijven we de achtergronden en doelstellingen van het project, het plan van aanpak met het bijbehorende communicatieplan en de begroting.

Doelstelling

De Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E en Missing Chapter Foundation werken in dit partnership aan de eerste stappen van de gezamenlijke missie om kind-inclusie een plek te geven in de organisatie van de Belastingdienst. Dit willen we doen door een Raad van Kinderen in te stellen bij de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E. De Raad van Kinderen van de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS begint als een pilot bij de schenk- en erfbelasting afdeling. Via de Raad van Kinderen worden er vernieuwende inzichten opgehaald bij kinderen, gebaseerd op een strategische hulpvraag. Vervolgens gaan de kinderen en het team van de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E met elkaar in dialoog. Na de dialoog vindt er een co-creatie sessie plaats om ervoor te zorgen dat de adviezen en ideeën van kinderen niet vrijblijvend blijven en kind-inclusie ook echt wordt geïmplementeerd.

Plan van Aanpak

In dit voorgestelde plan van aanpak wordt de werkwijze van de Raad van Kinderen en de activiteiten die Missing Chapter Foundation faciliteert, beschreven.

Raad van Kinderen

De Raad van Kinderen-methode is in de afgelopen tien jaar ontwikkeld op basis van de ervaringen van honderden kinderadviesraden die wij in afgelopen jaren hebben begeleid. Het uitgangspunt is altijd dat er wordt gewerkt op basis van een strategisch dilemma van een organisatie, dat wordt voorgelegd aan haar Raad van Kinderen. De precieze invulling van de samenwerking kan worden aangepast aan de behoefte van de organisatie zolang de kwaliteit van het proces geborgd blijft. We streven ernaar om kind-inclusie hierbij te verankeren in de organisatie. Hiervoor hebben wij een zes-stappenmodel ontwikkeld. Vaak wordt een Raad van

Kinderen vanuit de organisatie begeleid door een projectleider die hierbij al meerdere jaren betrokken is, in samenwerking met een Adviseur Kind-inclusie van Missing Chapter Foundation. Het model kan op verschillende manieren worden ingezet, afhankelijk van het specifieke dilemma en de context.

De Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E en Missing Chapter Foundation geven samen vorm aan de Raad van Kinderen. Het proces bestaat globaal uit de volgende stappen en werkzaamheden:

Zie ook [hier](#) de uitleg op de website van de Raad van Kinderen.

1) Formuleren strategische hulpvraag (februari 2020)

In een werksessie met een divers team van medewerkers van de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E wordt een strategische hulpvraag geformuleerd voor de eerste samenwerking met de Raad van Kinderen. Tijdens de werksessie identificeren we sub-vragen, uitdagingen en interessante thema's. Elke keer blijkt deze werksessie een cruciaal moment in het proces, waarin een bijzondere verbinding in het team ontstaat. Na de werksessie komt Missing Chapter Foundation met een voorstel voor de uiteindelijke strategische hulpvraag. Deze hulpvraag is de leidraad voor Raad van Kinderen en helpt hen verrassende inzichten voor de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E te bedenken.

Elke keer blijkt deze werksessie een cruciaal moment in het proces, waarin een bijzondere verbinding in het team ontstaat. Na de werksessie komt Missing Chapter Foundation met een voorstel voor de uiteindelijke strategische hulpvraag. Deze hulpvraag is de leidraad in het onderzoek van de kinderen en helpt hen verrassende inzichten voor de

Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E te bedenken. De strategische hulpvraag wordt gepresenteerd aan de kinderen, wat het begin is van onze samenwerking.

2) Presentatie in de klas met verdieping (begin maart 2020)

De Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E presenteert de strategische hulpvraag aan de klas. Eerst vertellen de medewerkers iets over hun organisatie en daarna kunnen de kinderen vragen stellen aan de organisatie over de hulpvraag. Daarna worden de eerste inzichten opgehaald op het thema. Vervolgens werkt de Raad van Kinderen gedurende vier weken aan de strategische hulpvraag van de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E. Tijdens het onderzoek brengt de Raad van Kinderen een bezoek aan de organisatie om met experts in gesprek te gaan over de hulpvraag.

3) Co-creatie sessie 'strategische hulpvraag' (eind maart-begin april 2020)

In deze co-creatie sessie gaan kinderen actief aan de slag met de strategische hulpvraag van de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E. Om de juiste informatie op te halen wordt de vraag afgepeld. Dat betekent dat er sub-vragen worden gesteld om de vraag helder te krijgen.

Door een co-creatie te doen voelen de kinderen eigenaarschap: ze zijn eigenaar van het vraagstuk en welwillend om hun gedrag en dat van hun nabije omgeving te veranderen.

4) Dialoog (eind april- begin mei 2020)

De resultaten van het onderzoek worden gepresenteerd tijdens de dialoogsessie. Voorafgaand verzorgt Missing Chapter Foundation een presentatieworkshop om de kinderen voor te bereiden op de dialoogsessie. Tijdens de dialoogsessie presenteren de kinderen hun adviezen en gaan ze in dialoog met een divers team van medewerkers van

de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E. Daarna vindt er een terugkoppeling plaats aan de Raad van Kinderen over wat er met hun ideeën gaat gebeuren.

Wij brengen de **dialogoog tussen generaties** tot stand door, op een gelijkwaardige manier, volwassenen en kinderen met elkaar in gesprek te laten over de strategische hulpvraag van de organisatie. Door in dialoog te gaan wordt een gesprek op een open en gelijkwaardige manier gevoerd. Hierin vindt een vrije gedachtewisseling plaats, wat tot nieuwe inzichten leidt bij zowel volwassenen als kinderen. Écht luisteren ligt aan de basis hiervan. Voor de toegevoegde waarde van de dialoog, zie bijlage I.

5) Implementatie en evaluatie (mei/juni 2020)

De adviezen van de kinderen worden, in samenwerking met de Adviseur Kind-inclusie van Missing Chapter Foundation, vertaald naar concrete acties die passen binnen de organisatie van de Belastingdienst. Ook evalueren de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E en Missing Chapter Foundation de samenwerking met de Raad van Kinderen en verkennen we de mogelijkheden om de structurele dialoog met kinderen en het team van de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E een plek te geven in de organisatie van de Belastingdienst.

6) Co-creatie sessie 'Aan de slag met de adviezen' (september-december 2020)

Na de In deze co-creatie sessie gaan we aan de slag met de adviezen en ideeën van de Raad van Kinderen. We gaan kijken hoe we de adviezen concreet kunnen implementeren binnen de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E.

7) Impactverslag (september-december 2020)

Aankomend jaar starten we met het maken van een impactverslag. Hierin worden alle adviezen, inzichten en acties gebundeld uit de co-creatiesessies en de dialoog, en beschreven op welke manieren impact is gemaakt door de samenwerking met kinderen op de vier bovengenoemde impactgebieden. Het dialoogverslag waarin het traject beschreven staat inclusief adviezen en eerste reacties is onderdeel van het impactverslag waarin ook het onderdeel terugkoppeling en implementatie wordt meegenomen. Aangezien dit impactverslag pas kan worden gemaakt nadat de terugkoppeling is geweest, bestaat er nog steeds de mogelijkheid om een apart dialoogverslag te krijgen.

Zichtbaarheid geven aan ons Partnership

Doelstelling

De Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E en Missing Chapter Foundation hebben een gezamenlijke doelstelling om zichtbaarheid te genereren om op deze manier een maximale impact te krijgen van de gezamenlijke boodschap. De doelgroep is zo breed mogelijk, waarin onze eigen community wordt meegenomen.

De voorgestelde looptijd van het partnership is ongeveer een jaar (februari 2020-december 2020). Gedurende deze periode zal de samenwerking met de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E op verschillende momenten zichtbaarheid krijgen op onze communicatiekanalen. We trekken op bij het opstellen van gezamenlijke communicatiemomenten en zullen alle uitingen goed op elkaar afstemmen.

Communicatie uitingen

Hierbij een aantal voorbeelden van kinderen in actie in de samenwerking met Missing Chapter Foundation:

- Korte verslaglegging van Conferentie 2100, kijk [hier](#).

- 10.2.e stelt vragen bij de lancering Alliantie Kinderarmoede, kijk [hier](#).
- Ook participeren kinderen op een andere manier in onze media-uitingen zoals hier als actrice en voice-over in film #2100, kijk [hier](#).

10.2.e

Missing Chapter Foundation maakt gebruik van verschillende communicatie platforms:

- LinkedIn, Instagram en Facebook
- Website
- News Magazine per kwartaal welke verstuurd wordt aan onze community.

Deze platforms zetten wij graag in om zichtbaarheid te geven aan onze samenwerking en mede om de impact van onze samenwerking te vergroten.

Voorgestelde planning		
Activiteit	Timing	Opmerkingen
Strategische hulpvraag en voorbereiding	Februari 2020	<ul style="list-style-type: none"> • Missing Chapter faciliteert en begeleidt in het identificeren en formuleren van een passende strategische hulpvraag en sub-vragen. • Missing Chapter selecteert een groep of schoolklas voor de Raad van Kinderen • De planning van het traject wordt vastgesteld in een startbijeenkomst met de school/ de begeleider van de kinderen, de organisatie en Missing Chapter Foundation
Presentatie strategische hulpvraag in de klas met verdieping	Begin maart 2020	<ul style="list-style-type: none"> • Missing Chapter: organiseert presentatie strategische hulpvraag aan de Raad van Kinderen. • Missing Chapter onderhoudt contact met de school over de voortgang van het onderzoek. • De Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E kan een adviseur kind-inclusie vragen om advies.
Co-creatie 'strategische hulpvraag'	Eind maart – begin april 2020	<ul style="list-style-type: none"> • Missing Chapter organiseert een co-creatie sessie waarin toegewerkt wordt naar adviezen op de strategische hulpvraag van de Belastingdienst
Dialogoog	Eind april- begin mei 2020	<ul style="list-style-type: none"> • Missing Chapter in samenwerking met de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E: organiseren en faciliteren van de dialoog waarin de RvK en de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E in dialoog gaan over de strategische hulpvraag, onder begeleiding van een dialoogleider, die getraind is in het leiden van gesprekken tussen volwassenen en kinderen.
Co-creatie sessie 'Aan de slag met de adviezen'	September- december 2020	<ul style="list-style-type: none"> • De Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E bekijkt de resultaten en bedenkt een gepast vervolg. • Missing Chapter organiseert een co-creatie sessie waarbij er wordt gekeken hoe de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E de adviezen kan implementeren

Impactverslag	September-december 2020	<ul style="list-style-type: none"> Missing Chapter Foundation tekent de resultaten op in een impactverslag
---------------	-------------------------	---

Afspraken

De Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E en Missing Chapter Foundation gaan uit van gelijkwaardigheid en wederzijds vertrouwen om aan de slag te gaan met een gezamenlijke missie. Missing Chapter Foundation bezit een ANBI status, wat fiscaal aantrekkelijk kan zijn. Daarnaast is Missing Chapter Foundation in het bezit van het CBF keurmerk, de striktste normering voor goede doelen in Nederland.

Details van de samenwerking

- De Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E en Missing Chapter Foundation starten een duurzame samenwerking en committeren zich van februari 2020 t/m december 2020. Tijdens de eindevaluatie bekijken we de vervolgstappen.
- De samenwerking wordt bekrachtigd door een wederzijds getekende samenwerkingsovereenkomst.

Door middel van deze bijdrage geven de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E en Missing Chapter Foundation invulling aan het partnership en wordt de Belastingdienst IV-organisatie afdeling IBS S&E lid van de Missing Chapter community. Deze bijdrage is als volgt opgebouwd:

- 1) Inhoudelijke samenwerking

- Zoals eerder beschreven in de planning
- Aanvullend aan onze inhoudelijke samenwerking wordt deze bijdrage ingezet om:
  - De Belastingdienst ontsluiting te geven tot het Missing Chapter netwerk, door de jaarlijkse conferentie, community bijeenkomsten en stakeholdersmeetings.
  - De Belastingdienst op elke moment toegang te geven tot kind-inclusie, te weten gericht aanvullend advies door kinderen.
  - De Belastingdienst toegang te geven tot ons scholennetwerk.

2) Communicatie

- Missing Chapter Foundation positioneert de Belastingdienst als partner en vermeldt haar expliciet als initiatiefnemer, in alle relevante uitingen.
- De Belastingdienst en Missing Chapter Foundation dragen, indien gewenst, de samenwerking uit via verschillende communicatiekanalen, bijvoorbeeld via onze nieuwsbrief, website en social media. We stellen een gezamenlijk communicatie plan naar aanleiding van de diverse activiteiten rondom de inhoud van onze samenwerking. Dit houdt onder andere zichtbaarheid richting onze community te weten scholen, gezinnen en partners in.

Bijlage I: Toegevoegde waarde dialoog

Wat is de toegevoegde waarde van het in dialoog gaan met en het betrekken van kinderen bij het oplossen van problemen?

- **Inzicht en inspiratie:** kinderen benaderen de wereld vanuit een eigen uniek gezichtspunt. Hierdoor kunnen ze met verrassende ideeën en inzichten komen om een probleem te lijf te gaan.
- **Veranderkracht:** kinderen kunnen op het niveau van gezin, buurt en school de drijvende kracht achter gedragsverandering zijn.
- **Verbindende kracht:** in dialoog gaan met kinderen werkt verbindend. De nadruk ligt op het met elkaar zoeken naar een oplossing. In de context van een dialoog met kinderen gaan volwassenen op een andere manier in gesprek, ook met elkaar. Ook bij tegengestelde belangen zorgt dit voor een productieve en positieve energie en een grotere kans op een constructieve oplossing.
- **Moreel kompas:** de betrokkenheid van kinderen bij besluitvorming over onderwerpen met een maatschappelijke, sociale of duurzame dimensie, zorgt voor een breder besef van verantwoordelijkheid bij hen die de besluiten moeten nemen. De kinderen vertegenwoordigen hierin hun belang als toekomstige 'eigenaren' van onze samenleving.

Bijlage II: Missing Chapter Foundation

Meerjarenplan Missing Chapter Foundation

Voor het digitale meerjarenplan 2019-2021 verwijzen we u graag naar het document op onze website: https://docs.wixstatic.com/ugd/d0b67a_7d074e3f4f204c29947b5ab57dbed717.pdf

De toekomst maken we vandaag. Samen.

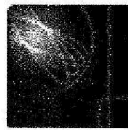

Vind ons op missingchapter.org

GOEDKEURINGSFORMULIER OVEREENKOMST		
Project-ID IUC Belastingdienst (IUCyy-xxx of OFFyy-xxx dossier nummer)	OFF20-124	
Leverancier	Missing Chapter Foundation	
Contractwaarde (verwacht totaal excl. BTW over looptijd)	€ 25.000,00	
EU aanbesteding (TED publicatienr)	n.v.t.	
Inkoper uitvoering	10.2.e	
Datum en paraaf akkoord	16-03-2020	Akkoord via mail
Collegiale toetser tegenlezer uitvoering	10.2.e	
Datum en paraaf akkoord	16-03-2020	Akkoord via mail
Teammanager IUC Belastingdienst facultatief veld om goedkeuring op het gevolgde proces aan te geven wanneer er door een hogere gemandateerde wordt getekend		
Deelnemers Business	10.2.e	
Gunningsbesluit vastgesteld door: Budgethouder opdrachtgever (Gezien art. 8 lid 1 van het mandaatbesluit is de nadere duiding voor budgethouders; directeuren van de topstructuur (lid 2) en de leidinggevende functionarissen, zoals genoemd in bijlage 1, die ressorteren onder de directeuren behorende tot de topstructuur DGBD (lid 3).)	10.2.e, Directie IV Belastingdienst Ketens IH en Se en Portefeuille HR MT IBS	
Deelnemers Leverancier	10.2.e, Missing Chapter Foundation	
Bijzondere omstandigheden		
(bijvoorbeeld, of (delen van) het inkooptraject door anderen dan het IUC is/zijn uitgevoerd)		
Waiver, indien van toepassing,	JA / NVT (zo ja, geef hier aan waar in het dossier de waiver is gearchiveerd.)	
Overige bijzonderheden		
2.57 Aanbestedingswet		

- 'nvt' vermelden als veld niet van toepassing
- Accordering via een 'persoonlijke' e-mail is ook toegestaan, mits dit bericht in de dossiers wordt opgenomen.
- Geef aan wanneer een toelichting dan wel bijzonderheden als een apart document in het dossier is opgenomen.

Betr: goedkeuringsformulier - OFF20-124 10.2.e aan: 10.2.e
10.2.e 16-03-2020 10:43
 Van: 10.2.e /CFD/BLD
 Aan: 10.2.e /CFD/BLD@Belastingdienst

Hoi 10.2.e

Ik ben akkoord met het GKF n.a.v. OFF20-124 Missing chapter, EVO, eenmalige opdracht.

Hartelijke groet,

10.2.e

.....
ICT Apeldoorn
Shared Service Organisatie Centrum voor
Facilitaire Dienstverlening Belastingdienst
 J.F Kennedylaan 8 | 7314 PS | Apeldoorn gebouw E 6e etage flexplek
 Postbus 9050 | 7300 GM | Apeldoorn

.....
M 06 10.2.e
E 10.2.e @belastingdienst.nl

.....
 werkdagen: maandag t/m donderdag, vrijdag is mijn vrije dag

* 10.2.e --16-03-2020 10:08:58---Hoi 10.2.e Bijgaand vind je het goedkeuringsformulier voor OFF20-124. Wil je deze in behandeling ne

Van: 10.2.e /CFD/BLD
 Aan: 10.2.e /CFD/BLD@Belastingdienst
 Datum: 16-03-2020 10:08
 Onderwerp: goedkeuringsformulier - OFF20-124

Hoi 10.2.e,

Bijgaand vind je het goedkeuringsformulier voor OFF20-124. Wil je deze in behandeling nemen en goedkeuren?

Met vriendelijke groet,

10.2.e

.....
Inkoopuitvoeringscentrum
Shared Service Organisatie Centrum voor Facilitaire Dienstverlening
Belastingdienst
 John F. Kennedylaan 8 | 7314 PS | Gebouw E - 6e etage flexplek
 Postbus 9050 | 7300 GM | Apeldoorn

.....
M:
E: 10.2.e @belastingdienst.nl
www.belastingdienst.nl
 .....

Belastingdienst

Missing Chapter Foundation
T.a.v. mevr. 10.2.e
Carnegieplein 5
2517 KJ Den Haag

Shared Service Organisatie
Centrum voor facilitaire
dienstverlening
IUC Belastingdienst

John F. Kennedylaan 8
7314 PS Apeldoorn
Postbus 9050
7300 GM Apeldoorn
www.belastingdienst.nl

Contactpersoon

10.2.e

10.2.e [@belastingdienst.nl](mailto:10.2.e@belastingdienst.nl)

Betreft: acceptatie en opdrachtverstrekking - OFF20-124

Datum
19 maart 2020

Referentienummer
IUC/94/20/177/HV

Bijlagen:
2

Geachte mevrouw 10.2.e,

Hierbij deel ik u mee dat uw offerte van 8 maart 2020 met kenmerk '001' is geaccepteerd. Hierbij zijn de voorwaarden van de nieuwe overeenkomst met kenmerk: 5600009049 van toepassing. Waaronder onze opdracht wordt geplaatst.

Het betreft:

2.57 Aanbestedingswet

- Voor de periode van 1 maart 2020 tot en met 31 december 2020;
- Totale contractwaarde: € 25.000,00 excl. BTW.

De volgende documenten zullen samen deze overeenkomst vormen:

- Offerteaanvraag OFF20-124;
- Offerte van Missing Chapter Foundation;
- Samenwerkingsvoorstel;
- ARVODI 2018.

Let op: uw factuur dient voorzien te zijn van het nummer: **4500923265**.

Ik verzoek u, indien u akkoord gaat met de inhoud van de brief, deze ondertekend aan mij retour te zenden per mail naar 10.2.e [@belastingdienst.nl](mailto:10.2.e@belastingdienst.nl).

Ik vertrouw erop u hiermee van voldoende informatie te hebben voorzien.

Hoogachtend,

De staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst,

namens deze,

10.2.e
Digitaal ondertekend
door 10.2.e
Datum: 2020.04.02
13:40:44 +02'00'

Mw. 10.2.e

10.2.e

Voor af

15/4/20

10.2.e

d.d.:

10.2.e

10.2.e

Missing Chapter Foundation

KOTA-Kindpanel Voorstel activiteiten 2021

12 januari 2021
door Missing Chapter Foundation

MISSING CHAPTER

*“We zijn er om alles vanuit een andere hoek te bekijken.
Ouders zitten in een andere situatie dan wij, ze kijken er anders tegenaan.
Wij zien hele andere gevolgen dan onze ouders.
Dit komt ook omdat ze allemaal in andere fases van hun leven zitten.
En ook wij zitten in verschillende fases, daar moet je rekening mee houden.
Als klein kind zagen en voelden we weer andere dingen dan nu en
andersom. Het helpt dat ik begrijp waarom dit allemaal gebeurt,
hoewel ik nog steeds niet alles snap.
Het doet nog steeds pijn maar het helpt wel.”*

*“Door te delen voel je je minder machteloos.
Maar dan moet er ook wel echt naar worden geluisterd.
Anders heeft het geen zin.”*

*“Het voelt goed om met andere kinderen te praten die hetzelfde hebben
meegemaakt. Dat is heel erg fijn, want ik voel dat ik alles kan delen. In deze
groep hoef ik mij er niet voor te schamen. Het voelt fijn te voelen en horen
dat ik niet de enige ben met deze gevoelens en wat ik heb meegemaakt. De
gesprekken lossen het niet op maar het voelt daardoor iets minder zwaar.”*

[kinderen over het actief meedenken in de KOTA-hersteloperatie]

Over dit voorstel

Dit voorstel bouwt voort op resultaten 2020

In 2020 heeft anbi-Stichting Missing Chapter Foundation (Missing Chapter) de Belastingdienst mogen ondersteunen in de begeleiding van het kindpanel van de Kindertoeslagenaffaire. Het kindpanel was opgezet op advies van de Kinderombudsman en bekrachtigd in de Kamerbrief van 28 april 2020: *“ook ben ik bezig een ouder- en kindpanel op te richten om het belangrijkste perspectief – dat van de betrokken ouders en kinderen – op continue wijze te borgen in ontwerp, communicatie en uitvoering van toeslagen.”*

Oorspronkelijk zou er een gezamenlijk panel worden opgericht, maar hier werd van afgezien. Voor het ouderpanel werd een voorzitter aangesteld die de gesprekken met de ouders begeleidde. Om de deskundigheid te waarborgen die nodig is voor zorgvuldige en verdiepende begeleiding van de kinderen, koos de Belastingdienst bij het kindpanel voor een opzet waarbij niet de voorzitter het proces en de gesprekken begeleidde, maar Missing Chapter. Bij het besluit van deze tweedeling van rollen is Missing Chapter destijds niet betrokken.

Missing Chapter heeft het dialoogproces met het kindpanel ontworpen, uiteraard in nauw overleg met de Belastingdienst. Missing Chapter heeft hiervoor ook de verbinding gezocht met de voorzitter van het ouderpanel. De voorzitters van het kindpanel en ouderpanel hebben gaandeweg het proces contact gehouden. Deze contacten zijn tot nu toe niet echt verweven in de gesprekken met de kinderen. Voor het vervolg vraagt dit om verdere uitwerking.

In iedere stap van het proces zijn tot nu toe kinderen betrokken: de wijze van selectie, de oproep tot deelname aan het kindpanel, de gesprekken zelf en in de keuze van de gespreksonderwerpen. Missing Chapter heeft hier nadrukkelijk de notie van ‘agency’ in praktijk gebracht: *“Als je alleen maar vóór kinderen besluit en ze zelf niet laat meebeslissen, misken je één van de meest basale behoeften van kinderen. Het idee van agency bij kinderen hebben we naar mijn idee weggeorganiseerd... Agency is een essentieel onderdeel van positieve ontwikkeling.”*¹

De inzichten van het kindpanel zijn opgehaald via hun brieven, in digitale dialoogsessies op 17 november, 1 december en 15 december 2020 en contacten tussendoor. Er is veelvuldig contact geweest met de Belastingdienst en de voorzitter van het kindpanel. De mondelinge en schriftelijke verslagen aan de Belastingdienst en de reacties daarop, tonen de enorme waarde aan voor iedereen om kinderen de ruimte te bieden hun ervaringen en gevoelens te delen, naar hen te luisteren en hiermee aan de slag te gaan.

¹ Pedagoog Micha de Winter, interview in Voertaal, 17 juni 2020: "Betrek jongeren bij de samenleving".

Vervolgstappen in 2021

De Belastingdienst heeft Missing Chapter nu gevraagd een voorstel te schrijven voor de vervolgstappen. Dit voorstel bestaat uit de volgende actielijnen:

1. Context van het kindpanel:
  - Doorleven en helen
2. Voorstel voor actielijnen:
  - Aanpak vergoeding
  - Community
  - Publicatie
3. Planning:
  - Januari – juli 2021
4. Werkwijze:
  - Procesontwerp
  - Randvoorwaarden
5. Begroting
  - Team

Wij hopen dat dit voorstel tot een gedeelde lezing leidt van:

- alle dimensies en nuances van dit proces;
- visie op de strategische rol van het kindpanel in de bredere context van de toeslagenaffaire;
- het proces, de werkwijze en rollen die nodig zijn voor het vervolg.

In dit proces draait alles om de juiste balans tussen persoonlijke commitment en professionele inschattingen, afwegingen en doorvertaling. Tussen reflectie en actie. Tussen de waarde van ieder kind en de kracht van de groep. De kinderen raken ons diep en we hebben de afgelopen maanden een vertrouwensband met hen opgebouwd. We zijn diep onder de indruk van hun openheid, zuiverheid van denken, boosheid en verdriet zonder waardeoordeel. Ieder kind heeft een eigen stukje van de puzzel die systemische kanten blootlegt.

Ook wij voelen ons verantwoordelijk dat dit proces de kinderen én andere zoveel mogelijk positiefs brengt. De acties die we voorstellen kunnen op geen enkele manier het geleden leed goedmaken of vervangen. Maar wij zijn ervan overtuigd dat het hen wel een ervaring en beleving kan opleveren waarin ze zich op alle momenten serieus genomen voelen. Juist dát is hen in al deze jaren ontnomen. En juist dát gevoel van 'agency' helpt hen om hun leven in eigen handen te nemen. Het vervolg bouwt voort op onze vertrouwensband met de kinderen. Samen met onze bredere ervaring in dergelijke processen legt dit de basis om nog veel meer gedupeerde kinderen te bereiken en vanuit hun verhalen bij te dragen aan vele andere betrokkenen.

Uiteraard zijn wij beschikbaar voor verdere toelichting.

10.2.e en 10.2.e

Missing Chapter Foundation

Context van het kindpanel

Het staat buiten kijf dat de gedupeerde kinderen en ouders in het centrum staan van het ongekende leed en onrecht in de kindertoeslagenaffaire. Het rapport 'Ongekend onrecht' van de commissie-Van Dam dat in december 2020 werd gepubliceerd tekent de situatie en verantwoordelijkheden op.

De kindertoeslagenaffaire laat niemand ongeroerd, hoe uiteenlopend ieders situatie, relatie en beleving tot de affaire ook is: kinderen, ouders, ambtenaren, wetgevers, mensen in de rechtspraak en in feite alle Nederlanders... Deze affaire beslaat het volledige spectrum van de samenleving: van diep en jarenlang persoonlijk leed van kinderen en ouders tot de vertrouwensverhouding tussen de overheid en burgers en de grondbeginselen van de rechtsstaat. Gezien vanuit een menselijk perspectief delen al deze betrokkenen gevoelens van gebroken zelfvertrouwen, gekrenkte trots en diepe schaamte dat dit in Nederland kan gebeuren.

De kinderen in het kindpanel raken alle facetten van dit persoonlijke en nationale trauma aan. In de veilige setting van het dialoogproces tot nu toe delen ze openlijk en in heldere bewoording hun gedachten, verdriet, woede en angsten in het verleden, nu en in de toekomst. De kinderen vertellen over het onophoudelijke puzzelen om te begrijpen waarom de spanningen thuis zo oplopen, waarom ze niet kunnen kopen wat de meeste andere kinderen wel hebben, over hoe eenzaam ze zich voelden – en vaak nog voelen – omdat ze met niemand durfde te praten over de situatie van het gezin. Overal waar ze gaan, dragen ze dit geheim – soms ongrijpbaar, soms juist heel tastbaar – met zich mee. Ze vertellen ook over hun gevoel van onmacht om hun ouders te zien worstelen en in sommige gevallen ten onder hebben zien gaan. En hoe jong ze ook zijn, ze observeren bij henzelf dat het delen van ervaringen hen helpt in de verwerking van het jarenlange opgebouwde leed. En dat dit ook hun ouders goed doet.

Naast en ondanks hun persoonlijke leed, denken ze continu ook aan anderen. Ze zijn begaan met alle tienduizenden andere gedupeerde kinderen die “vastzitten met hun onverwerkte gevoelens” die op hun eigen manier hetzelfde meemaken als zij. Ze zien het onderscheid tussen het trauma van de ongekende stempel van ‘fraudeur’, de spanningen en financiële zorgen thuis en de armoede die daaruit is voortgekomen. Daarom leggen ze ook zelf een link tussen hún situatie en die van kinderen die ook opgroeien in armoede door andere oorzaken dan de kindertoeslagenaffaire.

En ondanks hun verdriet en boosheid, willen velen van hen ook de mensen in betrokken instanties zonder waardeoordeel advies geven over wat er anders zou moeten. Zij leven ons volwassenen voor dat frustratie, kritiek en empathie hand in hand kunnen gaan. Vanuit dit zuivere observatievermogen tonen de kinderen dan interesse in de individuen en processen die ertoe hebben geleid dat zij en duizenden andere gezinnen in dramatische situaties terecht zijn gekomen.

En tot slot doet het de kinderen veel dat heel Nederland met hen meeleeft. Dit doet hen goed en geeft een beetje hoop, al relativeren ze het ook aangezien medeleven hen niet helpt in hun directe situatie.

Om voor iedereen de draad weer op te pakken, vraagt dus om **doorleven en helen**, zowel als mensen en als organisaties. Het waarom, wat en hoe hiervan is voor iedereen anders. Een aantal voorbeelden:

- Als mensen in de betrokken organisaties deze affaire alleen functioneel te doorvoelen, zullen deze organisaties nooit echt mens-gericht worden. En zullen 'de burger-centraal' en 'maatwerk' altijd loze termen blijven.
- Het doorleven en helen van alle betrokkenen zijn met elkaar verbonden. Zo helpt het delen van de kinderen van hun ervaringen het helen van de ouders; het leerproces van betrokkenen vanuit de Belastingdienst, ministeries, de politiek en de rechtspraak helpt op hun beurt de kinderen en de ouders omdat ze zich gezien en erkend voelen.

Het belang van de juiste snelheid

Voor doorleven en helen is tijd belangrijk: het kan niet te snel en niet te langzaam gaan. Snelheid is op sommige onderdelen van het herstelproces nodig om gedupeerden uit hun nijpende situatie te halen. Maar een overprikkeld gevoel van haast zet druk op het ontwerp van processen die juist zijn gebaat bij zorgvuldigheid en participatie van de mensen om wie het gaat – wat dus meer tijd kost.

De kinderen van het kindpanel hebben in alle verscheidenheid heel helder aan het licht gebracht dat het doorleven en helen van deze situatie tijd nodig heeft. Een van hen brengt het zo onder woorden: *"Ik kan deze ellende het beste zo uitleggen: jarenlang word je verteld dat je een heel belangrijk snoepje hebt gestolen. Iedereen wijst naar je dat je een dief bent. Je weet dat je het niet hebt gedaan maar doordat je steeds wordt verteld dat je een dief bent, ga je aan jezelf twijfelen. Je gaat jezelf ook als dief zien. En dan op een dag zegt de man van de winkel zo maar 'oh nee, sorry, dat heb je niet gedaan. Ik had het snoepje zelf weggelegd!' Aan de ene kant ben je opgelucht. Maar aan de andere kant kun je het gevoel niet zomaar uitwissen dat je jarenlang als dief werd gezien en je jezelf ook zo zag. En misschien gaat dat gevoel wel nooit helemaal weg."*

In een tijd waarin haast de boventoon voert zal het dus ook voor het runnen van het kindpanel belangrijk zijn om regelmatig strategische te reflecteren. Het kindpanel zal alleen daadwerkelijk succesvol en authentiek zijn als alle betrokken partijen vanuit een gezamenlijk tempo werken waarin samen alle belangen en behoeften worden afgewogen. Deze factor tijd onderbouwt ook dat een zorgvuldig proces ook al een uitkomst is en leidt tot vertrouwen en geloofwaardigheid van betrokkenen in zichzelf naar elkaar. Dit vraagt ook om zorgvuldige framing en communicatie zodat ook de politiek de volgorde van alle acties vanuit en met het kindpanel begrijpt. Het is belangrijk om hen en betrokkenen binnen relevante ministeries hierin mee te nemen.

Voorstel voor actielijnen

Alles bij elkaar opgeteld leggen de kinderen bloot wat iedereen nodig heeft in deze toeslagenaffaire: zichzelf, andere gedupeerde kinderen en ouders, andere kinderen die opgroeien in armoede, direct verantwoordelijken binnen betrokken instanties en heel Nederland:

- delen van persoonlijke ervaringen van zoveel mogelijk kinderen;
- erkennen van de mate en diepgang van het leed dat is en wordt geleden;
- oplossen van de financiële problemen van alle gezinnen;
- snappen wat er allemaal is gebeurd;
- doorgaan met het leven;
- leren van alle fouten die zijn gemaakt;
- verzekeren dat dit niet nog een keer gebeurt;
- terugwinnen van zelfvertrouwen, eigenwaarde, trots en geluk.

Deze behoeften hebben we vertaald naar drie actielijnen die elkaar onderling voeden en versterken we in 2021 willen helpen optuigen, begeleiden en uitvoeren. Op alle actielijnen werken we nauw samen met het kindpanel, zoveel mogelijk andere kinderen en jongeren, de Belastingdienst en de ministeries van SZW en Financiën.

Waar gesproken wordt over het kindpanel bedoelen we de kinderen die in 2020 hebben meegedacht + kinderen en jongeren die zich in een later stadium hebben aangemeld.

Aanpak vergoeding	Community	Publicatie
<ul style="list-style-type: none"> • Doel: co-creatie proces om samen met het uitgebreide kindpanel (en hopelijk met bereik van een grotere groep gedupeerde kinderen) de aanpak te ontwikkelen. In nauwe samenwerking met de Belastingdienst • Gewenste effect: een vergoeding die qua inhoud en proces van totstandkoming door gedupeerde kinderen en ouders en alle anderen wordt omarmd en gewaardeerd. Dit komt mede omdat het ontwikkeld is samen met kinderen zelf. • Belangrijk: Het moet voelen als een bijdrage om hun leven op de rit te krijgen, niet als een 'goedmaker' ("ze kunnen de tijd niet terugdraaien"). Dit heeft prioriteit omdat het in december is aangekondigd. Dit wil niet zeggen dat het gehaast moet gebeuren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Doel: Bereiken en betrekken van alle gedupeerde kinderen; platform voor werving van gedupeerde kinderen om hun stem te laten horen in de publicatie. • Gewenste effect: een platform waar kinderen ervaringen kunnen delen en waar gepast zichtbaar maken; Kanalen nader te bepalen: website, Discord (digitale hangout), Instagram etc. Wellicht leidt dit tot een breder onderzoek onder gedupeerde kinderen en jongeren. • Belangrijk: nader te bespreken met de Belastingdienst wat hun rol hierin is. 	<ul style="list-style-type: none"> • Doel: Optekenen van ervaringen en adviezen van een representatief aantal gedupeerde kinderen en jongeren en duiden van hun inzichten om de brug te slaan naar systemische vragen en mankementen. • Gewenste effect: erkenning van het leed; diep raken van betrokkenen in instellingen en de politiek om op een diepere en meer lerende manier het herstelproces en de vervolgstappen te zien. • Belangrijk: De kinderen moeten voelen dat dit hún publicatie is.

ACTIELIJN #1: Aanpak vergoeding

Op 22 december 2020 heeft het Kabinet aangekondigd dat gedupeerde kinderen een vergoeding zullen ontvangen, maar dat de invulling daarvan nog moet worden bepaald. Naast het uitbetalen van de toegezegde 30 000 euro zal ook dit onderdeel veel zichtbaarheid krijgen. Dit vraagt erom het proces van de totstandkoming hiervan zorgvuldig vorm te geven en te framen, samen met kinderen en jongeren. Zorgvuldigheid betekent niet dat het op korte termijn kan gebeuren (voor eind maart, liefst nog eerder) maar wel dat er geen stappen worden overgeslagen. Ambitie is dat dit door iedereen wordt geprezen voor de mate van menselijkheid, inclusiviteit en transparantie waarop dit met kinderen en jongeren zelf is vormgegeven. Het onafhankelijke co-creatieproces is dus een cruciale factor voor de framing en geloofwaardigheid.

Er zal zorgvuldig moeten worden gekeken naar jongeren die nu 18 jaar zijn en ouder die niet zijn gaan studeren vanwege de financiële situatie waar de ouders in terecht zijn gekomen door de toeslagenaffaire.

In dergelijke co-creatie processen ontstaan altijd nieuwe kansen en acties. Maar we zullen in ieder geval de volgende activiteiten ondernemen:

1. In kaart brengen van de gedupeerde kinderen en jongeren die in aanmerking komen voor de regeling.
2. Bereiken van een bredere groep kinderen en jongeren om hen te motiveren mee te denken over de aanpak van deze regeling. Deze bottom-up aanpak vergroot het draagvlak van de aanpak. Dit is bepalend voor de positieve positionering en communicatie rondom de uiteindelijke aanpak (inclusief hoogte van het bedrag) naar buiten toe. Sommige reacties op de regeling voor de ouders laat zien hoe belangrijk de framing is, zodat het niet kan worden weggezet als een 'doekje voor het bloeden'.
3. Opstellen van een vragenlijst om uit te zetten onder een diverse groep gedupeerde kinderen en jongeren. De insteek van de vragen moet zo zijn dat er geen verkeerde verwachtingen worden geschept. In samenspraak met de Belastingdienst zullen de kinderen en jongeren direct worden bereikt en betrokken.
4. Aansturen en begeleiden van het co-creatie proces dat leidt tot advies over de aanpak algehele hoogte, manier waarop het geld wordt gegeven aan de kinderen, communicatieboodschap, eventuele follow up ondersteuning aan kinderen en jongeren etc. Dit vraagt om meerdere sessies; het precieze aantal moet gaandeweg blijken. We hebben in de begroting rekening gehouden met 5 sessies.
5. Adviseren over de communicatie-aanpak aan de Belastingdienst / het ministerie van Financiën.
6. Overleg met en betrekken van de Belastingdienst en andere ministeries in alle stappen van het proces zodat ze zich hier onderdeel van voelen.
7. Vastleggen van de stappen van het proces zodat de Belastingdienst hierover kan rapporteren aan relevante partijen.

ACTIELIJN #2: Community

Voor de volgende fase is het zaak om veel meer gedupeerde kinderen en jongeren te bereiken en betrekken. Dit is nodig om de aanpak voor de vergoeding op inclusieve manier te ontwerpen. Maar ook om een plek te creëren van delen voor degenen die daar behoefte aan hebben en waar gepast ervaringen ook transparant te maken. Hoe pijnlijk ook, draagt dit bij aan het doorleven en uiteindelijk ook helen van vele anderen.

Samen met kinderen en jongeren:

1. Contacten onderhouden met kindpanel en additionele aanmeldingen.
2. Uitdenken van het doel van de community en eerste contouren van het platform, inclusief welke kanalen (bijv Discord, website, instagram etc).
3. Een aantal grote co-creatie sessies ontwikkelen en faciliteren met zoveel mogelijk gedupeerde kinderen en jongeren om behoeften in kaart te brengen.
4. Briefing ontwikkelen voor een derde partij die gespecialiseerd is in het bouwen van een platform.
5. Onafhankelijke begeleiding van de platformbouwer om ervoor te zorgen dat wat er wordt ontwikkeld, blijft aansluiten op de aangegeven behoeften vanuit de kinderen en jongeren.

ACTIELIJN #3: Publicatie

De interviews worden afgenomen door toegewijde gespreksleiders met kennis van en ervaring in het voeren van diepte-interviews. We ontwerpen een format waarmee de input uit de interviews op toegankelijke en efficiënte manier worden vastgelegd en verwerkt. We analyseren de opgedane inzichten uit de interviews. We tekenen de 'uitkomsten' op en leggen ze vast op een functionele en aantrekkelijke manier.

Erkenning van de menselijke beleving van deze affaire die ook anderen helpt de affaire vanuit menselijke kant te doorleven (en hier komen de menselijke perspectieven bij elkaar).

De publicatie werkt verzoenend door de perspectieven vanuit gedupeerde kinderen en systemen bijeen te brengen:

- Centrale en toegankelijke bloemlezing van ervaringen en adviezen vanuit de kinderen
- Duiding van systemische mankementen die zij blootleggen

Reflecties door toonaangevende volwassenen vanuit de betrokken instellingen op de centrale vraag: *Waarom is het belangrijk om naar kinderen en jongeren zelf te luisteren en wat wil ik van hen leren?*

1. Diepte interviews met selectie van gedupeerde kinderen.
2. Diepte interviews met een selectie van jongeren (ook jongeren van 18+ jaar).
3. Verzamelen van uitspraken en overkoepelende inzichten (via de Community).
4. Verzamelen van columns van relevante volwassenen (lijst maken samen met de Belastingdienst).
5. Ontwikkelen van communicatieframing en -aanpak.
6. Sessies met betrokkenen in de Belastingdienst en relevante ministeries.

Planning 2021

Jan-maart	Co-creatie over aanpak van de vergoeding Ontvangst van toegezegde vergoeding voor gedupeerde kinderen en jongeren. In samenspraak met de Belastingdienst zullen de kinderen en jongeren direct worden bereikt. Co-creatie proces dat leidt tot advies over hoogte, aanpak. Vanuit het kindpanel en samen met de Belastingdienst zullen andere gedupeerde kinderen worden bereikt.
Vanaf jan	Community Ontwikkelen van een centrale plek, bereiken en betrekken van alle kinderen en jongeren om ervaringen te delen en zichtbaar te maken en werven van kinderen en jongeren om hun stem te laten horen in de publicatie. Kanalen nader te bepalen: website, Discord (digitale hangout), Instagram etc. Wellicht leidt dit tot een breder onderzoek onder gedupeerde kinderen en jongeren. Deze groeiende community zal de uitvoering van de aanpak voor de vergoeding en het opstellen van de publicatie helpen.
Feb – ±juli	Publicatie Optekenen van ervaringen en adviezen van een representatief aantal kinderen en jongeren. Wijze van lancering en delen met relevante volwassenen samen nader uit te denken.

Werkwijze van het kindpanel

Onze visie op de positie, begeleiding, positionering en de processen die ten grondslag zouden moeten liggen aan de inzet van het kindpanel voor de vervolgfase, volgt uit voorgaande analyse en voorgestelde acties.

Situatie tot nu toe

Tot nu toe heeft de Belastingdienst het kindpanel aangestuurd als een losstaand proces.

Beleid, begeleiding, analyse, uitvoering en communicatie worden door verschillende individuen binnen en buiten de Belastingdienst ingevuld en aangestuurd. Deze invulling leidde op meerdere momenten in het proces tot

- onduidelijkheid over wie, waarvoor verantwoordelijk was;
- inefficiëntie in bijvoorbeeld totstandkoming van communicatie uitingen;
- inhoud van output vanuit het kindpanel en input vanuit buiten (bijv ministerie SZW) sloten niet op elkaar aan;
- onduidelijkheid over duiding van de inhoud.

Voor het vervolg van de aansturing van het kindpanel doen we dan ook de volgende aanbevelingen:

1. De formele positie van de kinderen is minder complex dan die van de gedupeerde ouders, aangezien er geen complicerende factoren bij komen kijken zoals restitutie randvoorwaarden en gevolgen voor andere regelingen. Echter, omdat het om (gedupeerde) kinderen en jongeren gaat, is het juist een eigen delicaat proces dat vraagt om specifieke expertise en uiterst zorgvuldige aanpak waarin alle details tellen.
2. In de volgende fase van herstel, doorleven en helen zullen de kinderen meer zichtbaar zijn en is er schaalvergroting. De voorgestelde concrete acties voor het vervolg zullen meer externe exposure met zich meebrengen. De juiste communicatie op het juiste moment met de juiste framing en boodschap is dan ook cruciaal om ervoor te zorgen.
3. Het kindpanel moet zo worden gepositioneerd dat het bijdraagt aan het *totale* proces en hersteloperatie van doorleven en helen van de affaire.
4. De dialogen van het kindpanel tot nu toe hebben het belang en het nut bevestigd dat kinderen zélf aan de basis moeten staan van oplossingen. De inhoudelijke basis van wat er nu moet gebeuren ligt er. Alle concrete oplossingen (communicatie en vergoeding) moeten altijd in co-creatie worden ontwikkeld. In de volgende fase is het betrekken van veel meer gedupeerde kinderen cruciaal. Ook jongeren die in het verdelen gedupeerd zijn moeten hierin niet worden vergeten. Zie toelichting van concrete acties in het hoofdstuk hierna.

5. Procesontwerp, dialoog, begeleiding van de gesprekken, co-creatie van concrete uitkomsten en communicatie kunnen niet los van elkaar worden gezien. De begeleiding van het kindpanel moet de hoofdverantwoordelijke zijn voor het gehele proces rond het kindpanel en aanpalende activiteiten waar veel meer kinderen bij betrokken zijn). Betrokkenheid bij strategische besluitvorming door de directie van de Belastingdienst is dan ook cruciaal. onduidelijke rolverdeling tussen voorzitter en dialoogleider van het kindpanel.
6. De inzichten van betrokken kinderen (met het kindpanel als aanjager) moeten worden gedeeld binnen alle relevante instellingen. Daarin moeten ze onderdeel worden van processen / programma's die gericht zijn op geleerde lessen uit deze affaire / cultuurverandering. De kinderen dragen elementen aan van mensgerichte oplossingen.

Samenstelling van het team

De volgende personen zullen gaandeweg het proces een rol spelen:

10.2.e

Afspraken Samenwerking

---

1. Dit samenwerkingsvoorstel behelst de activiteiten van januari 2021 – eind juli 2021.

2.57 Aanbestedingswet

KOTA-Publicatie kinderen & jongeren Voorstel activiteiten 2021

4 februari 2021

door Missing Chapter Foundation

*“We zijn er om alles vanuit een andere hoek te bekijken.
Ouders zitten in een andere situatie dan wij, ze kijken er anders tegenaan.
Wij zien hele andere gevolgen dan onze ouders.
Dit komt ook omdat ze allemaal in andere fases van hun leven zitten.
En ook wij zitten in verschillende fases, daar moet je rekening mee houden.
Als klein kind zagen en voelden we weer andere dingen dan nu en andersom. Het helpt dat ik begrijp waarom dit allemaal gebeurt,
hoewel ik nog steeds niet alles snap.
Het doet nog steeds pijn maar het helpt wel.”*

*“Door te delen voel je je minder machteloos.
Maar dan moet er ook wel echt naar worden geluisterd.
Anders heeft het geen zin.”*

“Het voelt goed om met andere kinderen te praten die hetzelfde hebben meegemaakt. Dat is heel erg fijn, want ik voel dat ik alles kan delen. In deze groep hoef ik mij er niet voor te schamen. Het voelt fijn te voelen en horen dat ik niet de enige ben met deze gevoelens en wat ik heb meegemaakt. De gesprekken lossen het niet op maar het voelt daardoor iets minder zwaar.”

[kinderen over het actief meedenken in de KOTA-hersteloperatie]

Over dit voorstel

Achtergrond: dit voorstel bouwt voort op resultaten 2020

In 2020 heeft anbi-Stichting Missing Chapter Foundation (Missing Chapter) de Belastingdienst mogen ondersteunen in de begeleiding van het kindpanel van de Kindertoeslagenaffaire. Het kindpanel was opgezet op advies van de Kinderombudsman en bekrachtigd in de Kamerbrief van 28 april 2020: *“ook ben ik bezig een ouder- en kindpanel op te richten om het belangrijkste perspectief – dat van de betrokken ouders en kinderen – op continue wijze te borgen in ontwerp, communicatie en uitvoering van toeslagen.”*

Oorspronkelijk zou er een gezamenlijk panel worden opgericht, maar hier werd van afgezien. Voor het ouderpanel werd een voorzitter aangesteld die de gesprekken met de ouders begeleidde. Om de deskundigheid te waarborgen die nodig is voor zorgvuldige en verdiepende begeleiding van de kinderen, koos de Belastingdienst bij het kindpanel voor een opzet waarbij niet de voorzitter het proces en de gesprekken begeleidde, maar Missing Chapter. Bij het besluit van deze tweedeling van rollen is Missing Chapter destijds niet betrokken.

Missing Chapter heeft het dialoogproces met het kindpanel ontworpen in nauw overleg met de Belastingdienst. Missing Chapter heeft hiervoor ook de verbinding gezocht met de voorzitter van het ouderpanel. De voorzitters van het kindpanel en ouderpanel hebben gaandeweg het proces contact gehouden. Deze contacten zijn tot nu toe niet echt verweven in de gesprekken met de kinderen. Voor het vervolg vraagt dit om verdere uitwerking.

In iedere stap van het proces zijn tot nu toe kinderen betrokken: de wijze van selectie, de oproep tot deelname aan het kindpanel, de gesprekken zelf en in de keuze van de gespreksonderwerpen. Missing Chapter heeft hier nadrukkelijk de notie van ‘agency’ in praktijk gebracht: *“Als je alleen maar vóór kinderen besluit en ze zelf niet laat meebeslissen, misken je één van de meest basale behoeften van kinderen. Het idee van agency bij kinderen hebben we naar mijn idee weggeorganiseerd... Agency is een essentieel onderdeel van positieve ontwikkeling.”*¹

De inzichten van het kindpanel zijn opgehaald via hun brieven, in digitale dialoogsessies op 17 november, 1 december en 15 december 2020 en contacten tussendoor. Er is veelvuldig contact geweest met de Belastingdienst en de voorzitter van het kindpanel. De mondelinge en schriftelijke verslagen aan de Belastingdienst en de reacties daarop, tonen de enorme waarde aan voor iedereen om kinderen de ruimte te bieden hun ervaringen en gevoelens te delen, naar hen te luisteren en hiermee aan de slag te gaan.

In december 2020 en januari 2021 hebben meerdere kinderen en jongeren zich gemeld. Ook zij maken onderdeel uit van de kerngroep die Missing Chapter Foundation bijstaat in de volgende fase van de verslaglegging van de ervaringen en inzichten van de gedupeerde kinderen en jongeren.

---

¹ Pedagoog Micha de Winter, interview in Voertaal, 17 juni 2020: "Betrekk jongeren bij de samenleving".

Vervolgstappen in 2021

De Belastingdienst heeft Missing Chapter gevraagd een voorstel te schrijven voor de totstandkoming van een publicatie met de inzichten van de gedupeerde kinderen en jongeren. Wij hopen dat dit voorstel tot een gedeelde lezing leidt van:

- alle dimensies en nuances van dit proces;
- visie op de waarde van de inzichten van de kinderen en jongeren in de bredere context van de toeslagenaffaire;
- de voorgestelde aanpak voor de totstandkoming van de publicatie;
- het proces, de werkwijze en rollen die nodig zijn voor het vervolg.

De kinderen raken ons diep en we hebben de afgelopen maanden een vertrouwensband met hen opgebouwd. We zijn diep onder de indruk van hun openheid, zuiverheid van denken, boosheid en verdriet zonder waardeoordeel. Ieder kind heeft een eigen stukje van de puzzel die systemische kanten blootlegt.

Ook wij voelen ons mede-verantwoordelijk dat dit proces alle betrokkenen zoveel mogelijk positiefs brengt. De acties die we voorstellen kunnen op geen enkele manier het leed goedmaken of vervangen. Maar wij zijn ervan overtuigd dat mits de juiste processen worden ontwikkeld, de vervolgstappen hen wel een ervaring en beleving kan opleveren waarin ze zich op alle momenten serieus genomen voelen. Juist dát is hen in al deze jaren ontnomen. En juist dát gevoel van ‘agency’ helpt hen om hun leven in eigen handen te nemen. Het vervolg bouwt voort op onze vertrouwensband met de kinderen.

Samen met onze bredere ervaring in dergelijke processen legt dit de basis om nog veel meer gedupeerde kinderen en jongeren te bereiken en vanuit hún verhalen bij te dragen het doorleven en helen van deze ongekende affaire.

Uiteraard zijn wij beschikbaar voor verdere toelichting.

10.2.e	en	10.2.e
--------	----	--------

Missing Chapter Foundation

Context: inzichten van het kindpanel

Het staat buiten kijf dat de gedupeerde kinderen en ouders in het centrum staan van het leed in de kindertoeslagenaffaire. Het rapport 'Ongekend onrecht' van de commissie-Van Dam dat in december 2020 werd gepubliceerd tekent de situatie en verantwoordelijkheden op.

De kindertoeslagenaffaire laat niemand ongeroerd, hoe uiteenlopend ieders situatie, relatie en beleving tot de affaire ook is: kinderen, ouders, ambtenaren, wetgevers, mensen in de rechtspraak en in feite alle Nederlanders... Deze affaire beslaat het volledige spectrum van de samenleving: van diep en jarenlang persoonlijk leed van kinderen en ouders tot de vertrouwensverhouding tussen de overheid en burgers en de grondbeginselen van de rechtsstaat. Gezien vanuit een menselijk perspectief delen al deze betrokkenen gevoelens van gebroken zelfvertrouwen, gekrenkte trots en diepe schaamte dat dit in Nederland kan gebeuren.

De kinderen raken alle facetten van dit persoonlijke en nationale trauma aan. In de veilige setting van het dialoogproces tot nu toe delen ze openlijk en in heldere bewoording hun gedachten, verdriet, woede en angsten in het verleden, nu en in de toekomst. De kinderen vertellen over het onophoudelijke puzzelen om te begrijpen waarom de spanningen thuis zo oplopen, waarom ze niet kunnen kopen wat de meeste andere kinderen wel hebben, over hoe eenzaam ze zich voelden – en vaak nog voelen – omdat ze met niemand durfde te praten over de situatie van het gezin. Overal waar ze gaan, dragen ze dit geheim – soms ongrijpbaar, soms juist heel tastbaar – met zich mee. Ze vertellen ook over hun gevoel van onmacht om hun ouders te zien worstelen en in sommige gevallen ten onder hebben zien gaan. En hoe jong ze ook zijn, ze observeren bij henzelf dat het delen van ervaringen hen helpt in de verwerking van het jarenlange opgebouwde leed. En dat dit ook hun ouders goed doet.

Ondanks hun benarde persoonlijke situatie, denken ze continu ook aan anderen. Ze zijn begaan met alle tienduizenden andere gedupeerde kinderen en jongeren die “vastzitten met hun “onverwerkte gevoelens” en consequenties voor hun dagelijks leven, keuzes en perspectieven. Ze zien het onderscheid tussen het trauma van de ongekende stempel van ‘fraudeur’, de spanningen en financiële zorgen thuis en de armoede die daaruit is voortgekomen. Daarom leggen ze ook zelf een link tussen hún situatie en die van kinderen die ook opgroeien in armoede door andere oorzaken dan de kindertoeslagenaffaire.

En ondanks hun verdriet en boosheid, willen velen van hen ook de mensen in betrokken instanties zonder waardeoordeel advies geven over wat er anders zou moeten. Zij leven ons volwassenen voor dat frustratie, kritiek en empathie hand in hand kunnen gaan. Vanuit dit zuivere observatievermogen tonen de kinderen dan interesse in de individuen en processen die ertoe hebben geleid dat zij en duizenden andere gezinnen in dramatische situaties terecht zijn gekomen. En tot slot: het doet de kinderen goed dat heel Nederland met hen meeleeft. Dit geeft een beetje hoop, al relativieren ze het ook aangezien medeleven hen niet helpt in hun directe situatie.

Om voor iedereen de draad weer op te pakken, vraagt dus om **doorleven en helen**, zowel als mensen en als organisaties. Het waarom, wat en hoe hiervan is voor iedereen anders. Een aantal voorbeelden:

- Als mensen in de betrokken organisaties deze affaire alleen functioneel te doorvoelen, zullen deze organisaties nooit echt mens-gericht worden. En zullen 'de burger-centraal' en 'maatwerk' altijd loze termen blijven.
- Het doorleven en helen van alle betrokkenen zijn met elkaar verbonden. Zo helpt het delen van de kinderen van hun ervaringen het helen van de ouders; het leerproces van betrokkenen vanuit de Belastingdienst, ministeries, de politiek en de rechtspraak helpt op hun beurt de kinderen en de ouders omdat ze zich gezien en erkend voelen.

Het belang van de juiste snelheid

Voor doorleven en helen is tijd belangrijk: het kan niet te snel en niet te langzaam gaan. Snelheid is op sommige onderdelen van het herstelproces nodig om gedupeerden uit hun nijpende situatie te halen. Maar een overprikkeld gevoel van haast zet druk op het ontwerp van processen die juist zijn gebaat bij zorgvuldigheid en participatie van de mensen om wie het gaat – wat dus meer tijd kost.

De kinderen van het kindpanel hebben in alle verscheidenheid heel helder aan het licht gebracht dat het doorleven en helen van deze situatie tijd nodig heeft. Een van hen brengt het zo onder woorden: *"Ik kan deze ellende het beste zo uitleggen: jarenlang word je verteld dat je een heel belangrijk snoepje hebt gestolen. Iedereen wijst naar je dat je een dief bent. Je weet dat je het niet hebt gedaan maar doordat je steeds wordt verteld dat je een dief bent, ga je aan jezelf twijfelen. Je gaat jezelf ook als dief zien. En dan op een dag zegt de man van de winkel zo maar 'oh nee, sorry, dat heb je niet gedaan. Ik had het snoepje zelf weggelegd!' Aan de ene kant ben je opgelucht. Maar aan de andere kant kun je het gevoel niet zomaar uitwissen dat je jarenlang als dief werd gezien en je jezelf ook zo zag. En misschien gaat dat gevoel wel nooit helemaal weg."*

In een tijd waarin haast de boventoon voert zal belangrijk zijn om regelmatig strategische te reflecteren. Deze factor tijd onderbouwt ook dat een zorgvuldig proces ook al een uitkomst is en leidt tot vertrouwen en geloofwaardigheid van betrokkenen in zichzelf naar elkaar. Dit vraagt ook om zorgvuldige framing en communicatie zodat ook de politiek de volgorde van alle acties waarbij de kinderen en jongeren zelf bij betrokken zijns begrijpt.

Voorstel: publicatie vanuit kinderen en jongeren

Alles bij elkaar opgeteld leggen de kinderen bloot wat iedereen nodig heeft in deze toeslagenaffaire: zichzelf, andere gedupeerde kinderen, jongeren en ouders, direct verantwoordelijken binnen betrokken instanties en heel Nederland:

- delen van persoonlijke ervaringen van zoveel mogelijk kinderen;
- erkennen van de mate en diepgang van het leed dat is en wordt geleden;
- oplossen van de financiële problemen van alle gezinnen;
- snappen wat er allemaal is gebeurd;
- doorgaan met het leven;
- leren van alle fouten die zijn gemaakt;
- verzekeren dat dit niet nog een keer gebeurt;
- terugwinnen van zelfvertrouwen, eigenwaarde, trots en geluk.

Op basis van de behoeften van de kinderen en jongeren als ook de wens van de Belastingdienst zal Missing Chapter op drie gebieden ondersteunen:

1. **Onafhankelijke bedenker, begeleider en uitvoerder** van een publicatie waarin de ervaringen en gevoelens van de gedupeerde kinderen en jongeren staan opgetekend.
2. **Adviesrol** bij de ontwikkeling en de aanpak van het Kindfonds om te waarborgen dat ook daar de stem van gedupeerde kinderen en jongeren wordt meegewogen in de overwegingen. Van belang is dat het moet voelen als bijdrage om hun leven op de rit te krijgen, niet als een 'goedmaker' ("ze kunnen de tijd niet terugdraaien"). Het is moeilijk uit te leggen aan kinderen en jongeren als ze hun perspectieven niet in worden meegenomen.
3. **Adviesrol** in de communicatie rondom de publicatie en het Kindfonds.

Doel van de publicatie

Optekenen van ervaringen en adviezen van een representatief aantal gedupeerde kinderen en jongeren en duiden van hun inzichten om de brug te slaan naar systemische vragen en mankementen.

Gewenste effect van de publicatie

Erkenning van het leed en onrecht; het diep raken van betrokkenen in instellingen en de politiek.

Planning: februari - ± juli 2021

Optekenen van ervaringen en adviezen van een representatief aantal kinderen en jongeren. Wijze van lancering en delen met relevante volwassenen samen nader uit te denken.

Randvoorwaarde: onafhankelijkheid

De onafhankelijkheid van de publicatie is cruciaal voor de geloofwaardigheid. We zullen waarborgen dat de kinderen en jongeren voelen dat dit hún publicatie is. Dit doen we door de totstandkoming ervan te ontwikkelen met een Kerngroep van gedupeerde kinderen en jongeren die zich hebben gemeld. Zij fungeren als een soort redactie van de publicatie. Deze groep bestaat uit de kinderen van het oorspronkelijke kindpanel en jongeren die zich later hebben gemeld. Zij zullen ook meedenken over de manier waarop we andere gedupeerde kinderen en jongeren bereiken om hun verhalen te delen. Deze Kerngroep vervangt het oorspronkelijke kindpanel, dat hiermee komt te vervallen.

Bereiken van alle gedupeerde kinderen en jongeren

Voor de totstandkoming van de publicatie is het nodig om alle gedupeerde kinderen en jongeren te bereiken om hen de gelegenheid te geven ook hun stem door te laten klinken. Gezien de grote aantallen zal dit op de juiste wijze moeten worden vormgegeven. Wellicht dat een survey hiervoor nodig is. Hierin zal Missing Chapter ook advies en afstemming zoeken met de Kinderombudsman, de Kindertelefoon en het ouderpanel. De Kerngroep zal steeds meedenken over de juiste toon en relevante kanalen.

Belangrijkste activiteiten

De publicatie werkt verzoenend door de perspectieven vanuit gedupeerde kinderen, jongeren en systemen bijeen te brengen:

- Centrale en toegankelijke bloemlezing van ervaringen en adviezen vanuit de kinderen
- Duiding van systemische mankementen die zij blootleggen

Reflecties door toonaangevende volwassenen vanuit de betrokken instellingen op de centrale vraag: *Waarom is het belangrijk om naar kinderen en jongeren zelf te luisteren en wat wil ik van hen leren?*

1. Diepte interviews met selectie van gedupeerde kinderen.
2. Diepte interviews met een selectie van jongeren (ook jongeren van 18+ jaar).
3. Verzamelen van uitspraken en overkoepelende inzichten
4. Verzamelen van columns van relevante volwassenen (lijst maken samen met de Belastingdienst en de Kerngroep).
5. Helpen ontwikkelen van communicatieframing en -aanpak.
6. Sessies met betrokkenen in de Belastingdienst en relevante ministeries.
7. Afstemming met ouderpanel over de oproep aan kinderen en jongeren om hun ervaringen te delen
8. Afstemming met Kerngroep kinderen en jongeren
9. Afstemming met Kinderombudsman, Kindertelefoon en andere relevante spelers die een rol kunnen spelen in
10. Ontwikkelen en begeleiden van de oproep aan andere gedupeerde kinderen en jongeren.

Aanpak diepte-interviews

Naast het ophalen van de ervaringen van zoveel mogelijk gedupeerde kinderen en jongeren zal met een aantal interviews worden afgenomen. Dit gebeurt door toegewijde gespreksleiders met kennis van en ervaring in het voeren van dergelijke gevoelige gesprekken. We ontwerpen een format waarmee de input uit de interviews op toegankelijke en efficiënte manier worden vastgelegd en verwerkt. We analyseren de opgedane inzichten uit de interviews. We tekenen de uitkomsten op en leggen ze vast op een functionele en aantrekkelijke manier.

Werkwijze

Onze visie op de positie, begeleiding, positionering en de processen die ten grondslag zouden moeten liggen aan de inzet van het kindpanel voor de vervolgfase, volgt uit voorgaande analyse en voorgestelde acties.

Situatie tot nu toe

Tot nu toe heeft de Belastingdienst het kindpanel aangestuurd als een losstaand proces.

Beleid, begeleiding, analyse, uitvoering en communicatie worden door verschillende individuen binnen en buiten de Belastingdienst ingevuld en aangestuurd. Deze invulling leidde op meerdere momenten in het proces tot

- onduidelijkheid over wie, waarvoor verantwoordelijk was;
- inefficiëntie in bijvoorbeeld totstandkoming van communicatie uitingen;
- inhoud van output vanuit het kindpanel en input vanuit buiten (bijv ministerie SZW) sloten niet op elkaar aan;
- onduidelijkheid over duiding van de inhoud.

Voor het vervolg van de aansturing van het kindpanel doen we dan ook de volgende aanbevelingen:

1. Proces en inhoud kunnen niet los van elkaar worden gezien

Procesontwerp, agenda-ontwerp en begeleiding van de gesprekken, co-creatie van concrete uitkomsten, (strategische) contactmoment met de belastingdienst en andere betrokken instellingen en communicatie over de voortgang en resultaten van het proces kunnen niet los van elkaar worden gezien. De begeleiding van het kindpanel moet de hoofdverantwoordelijke zijn voor het gehele proces rond het kindpanel en aanpalende activiteiten waar veel meer kinderen bij betrokken zijn. Betrokkenheid bij strategische besluitvorming door de directie van de Belastingdienst is dan ook cruciaal.

2. Begeleiding van zowel proces als inhoud van het kindpanel door Missing Chapter

De formele positie van de kinderen is minder complex dan die van de gedupeerde ouders, aangezien er geen complicerende factoren bij komen kijken zoals restitutie randvoorwaarden en gevolgen voor andere regelingen. Echter, omdat het om (gedupeerde) kinderen en jongeren gaat, is het juist een eigen delicaat proces dat vraagt om specifieke expertise en uiterst zorgvuldige aanpak waarin alle details tellen.

3. De juiste communicatie op het juiste moment is cruciaal

In de volgende fase van herstel, doorleven en helen zullen de kinderen meer zichtbaar zijn en is er schaalvergroting. De voorgestelde concrete acties voor het vervolg zullen meer externe exposure met zich meebrengen. De juiste framing en boodschap is hierin cruciaal. Hier worden wij graag nauw bij betrokken. ‘

4. De inzichten uit het kindpanel worden ook doorleefd door alle relevante volwassenen

Het kindpanel moet zo worden gepositioneerd dat het bijdraagt aan het *totale* proces en hersteloperatie van doorleven en helen van de affaire.

5. Alle concrete oplossingen moeten altijd in co-creatie worden ontwikkeld

De dialogen van het kindpanel tot nu toe hebben het belang en het nut bevestigd dat kinderen zélf aan de basis moeten staan van oplossingen. De inhoudelijke basis van wat er nu moet gebeuren ligt er. In de volgende fase is het betrekken van veel meer gedupeerde kinderen cruciaal. Ook jongeren die in het verdelen gedupeerd zijn moeten hierin niet worden vergeten.

6. De inzichten moeten worden gedeeld binnen alle relevante instellingen

De inzichten moeten daarin onderdeel worden van processen / programma's die gericht zijn op geleerde lessen uit deze affaire / cultuurverandering. De kinderen dragen elementen aan van mensgerichte oplossingen.

Samenstelling van het team

Zoals aangegeven bestaat onze samenwerking uit een dynamische dialoog en co-creatieproces. Daarin zal op elk moment goed worden afgewogen wie van het team de beste invulling kan geven. Er zal altijd gegaan worden voor kwaliteit. Hierin zullen we telkens transparant zijn, wie waarom welke rol speelt. De volgende personen zullen gaandeweg het proces een rol spelen:

10.2.e

Afspraken samenwerking

---

1. Dit samenwerkingsvoorstel behelst de activiteiten van januari 2021 – eind juli 2021.

2.57 Aanbestedingswet

Belastingdienst

Missing Chapter

T.a.v. mw. 10.2.e

Het Hoenstraat 5
2596 HX Den Haag

**Centrum voor Facilitaire
Dienstverlening**

IUC Belastingdienst

Tiberdreef 12-24
3561 GG Utrecht
Postbus 9799
3506 GT Utrecht
www.belastingdienst.nl

Contactpersoon

10.2.e

E: 10.2.e @belastingdienst.nl

M 06 10.2.e

Betreft: akkoord offerte OFF21-1020

Datum

8 maart 2021

Referentienummer

OFF21-1020

Geachte mevrouw 10.2.e,

Hierbij deel ik u mede dat de opdracht aan u wordt gegund naar aanleiding van uw offerte van 12 januari 2021 en uw aangepaste offerte van 4 februari 2021 betreffende uw voorstel voor het KOTA-kindpanel.

De uitvoering van de opdracht zal plaatsvinden in de periode van 1 februari tot plusminus medio augustus 2021.

De opdracht betreft een eenmalige opdracht conform de door u uitgebrachte offertes groot € 60.100,00 excl. BTW.

Zoals u weet gelden de inkoopvoorwaarden, ARVODI 2018, bijlage 1, en worden uw verkoopvoorwaarden uitdrukkelijk uitgesloten.

Voor wat betreft de facturering kunt u niet vooraf factureren. U kunt maandelijks de door u gemaakte kosten declareren tot het maximale offertebedrag, conform e-facturering, zie hiervoor bijlage 2 en 3.

Let erop dat als u een factuur verstuurd dat u het contractnummer hierin duidelijk vermeld. Het contractnummer is: 5600009898.

Verder gelden de volgende voorwaarden:

- in uw prijzen zijn alle kosten verdisconteerd (reistijd, overhead, transportkosten, arbeidsloon etc.);
- tenzij schriftelijk opdracht is gegeven tot het verrichten van meerwerk, wordt meerwerk niet vergoed en
- u geeft geen persberichten uit en doet geen andere openbare mededelingen met betrekking tot de onderhavige opdracht dan na voorafgaande toestemming van opdrachtgever.

Uw contactpersoon voor deze offerte is mevrouw 10.2.e 10.2.e
10.2.e Haar contactgegevens zijn:

T: 06 10.2.e

E: 10.2.e @belastingdienst.nl

Bijlagen

- 1 ARVODI-2018
- 2 Brochure E-factureren
Rijksoverheid
- 3 Folder Help ons uw factuur
tijdig te betalen

Vertrouwende u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd wens ik u veel succes met de uitvoering van het KOTA-kindpanel.

**Centrum voor Facilitaire
Dienstverlening**
IUC Belastingdienst

De Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane
namens deze,

Datum

Referentienummer
OFF21-1020

10.2.e
10.2.e
Digitaal ondertekend door 10.2.e
10.2.e
Datum: 2021.03.09 17:27:05 +01'00'
De heer 10.2.e.

Bijlagen:

- 1 ARVODI-2018
- 2 Brochure E-factureren Rijksoverheid
- 3 Folder Help ons uw factuur tijdig te betalen

Toeslagen
Belastingdienst

SCT overleg

Crisisorganisatie - hersteloperatie

1 mei

0

Ter info – oorspronkelijke agendering SCT 1 mei

Cluster # /Verantwoordelijke	Onderwerp	
1. Compensatieregeling CAF-11/vergelijkbaar	 Definitief concept Compensatieregeling CAF 11 en vergelijkbare (CAF-)zaken	Doorgeschoven naar SCT 14/5; niet op kritiek pad
6. Uitvoeringsproces O/GS	X Intensivering boeteproces	
7. Commissies	 Reikwijdte, taken en mandaat commissies	Doorgeschoven naar SCT 7/5; enkele onzekerheden vereisen verdere analyse
8. Burgerinteractie	X O/GS blueprint en beslisdocument X Visuele burgerflows (CAF groepen en Hardheid stelsel groep)	Doorgeschoven naar SCT 7/5; huidige onduidelijkheden vereisen verdere uitwerking
9. Ondersteuning door Gemeenten	 Update voortgang ondersteuning door gemeenten	
10. Uitwerken beleid Hardheid en CAF	 Uitgangspunten beoordelingskaders hardheid stelsel	
Crisiscommunicatie	 Update communicatie-planning	
UHT	 Update voortgang werving voor herstelorganisatie (maandelijks) Status update FTE benodigheden voor IV behoeften (en prioritering)	
Crisisbureau	 Ouderpanel: Q&A vanuit ouderperspectief Kindpanel: voorstel Stichting Missing Chapter Foundation	
Crisisbureau	 Update integrale planning, risicolog en dashboards	
Additioneel geagendeerd		
DGFZ	 Update stavaza wetgevingstrajecten verbetering Toeslagen	
UHT	 Tussenevaluatie pilot verzoek om persoonlijk dossier	

Voorstel ondersteuning Stichting Missing Chapter Foundation

Context en voorstel

In het SCT van 25 maart jl. is besloten een kindpanel in te richten om te kunnen leren van de ervaringen en beleevingswereld van kinderen m.b.t. tot de kinderopvangtoeslag. **Voor verdere invulling van het kindpanel is ondersteuning gevraagd van Stichting Missing Chapter Foundation** omdat zij brede ervaring hebben met in het betrekken van kinderen bij complexe maatschappelijke vraagstukken. Ze hebben eerder soortgelijke kindpanels ingericht voor het ministerie van BZK en I&W. **De Stichting heeft hierbij haar dochterslichting Number 5 Foundation betrokken** die ervaring heeft met o.a. opzetten van inclusieve en dynamische dialoogprocessen tussen besluitvormers en kinderen en besluitvormers en volwassen ervaringsdeskundigen

De stichtingen stellen voor om ondersteuning te bieden bij zowel het ouder als het kindpanel. Dit wordt voorgesteld omdat op deze manier de stichting beide panels kan verbinden en vraagstukken integraal kunnen worden behandeld. Het voorstel is als volgt:

- De stichting zal ondersteuning bieden op enkele grondbeginselen:
  - Op geen moment mag **er een gevoel ontstaan van windowdressing** over de rol en inzet van het ouder-kindpanel
  - We zullen vanuit onze onafhankelijke blik, vertaalrol vanuit de gesprekken met de kinderen en ouders en strategie en communicatie - expertise, **de waarachtigheid en het inclusieve proces helpen bewaken**
  - **Wij helpen om tussen de regels door te luisteren** zodat inzichten worden omgezet in geleerde lessen en concrete handelingsperspectieven.
- De stichting zal meerdere eerder bewezen methodologieën gebruiken die kinderen helpen om de essentie bloot te leggen en te leren dat het zin heeft om mee te denken, terwijl volwassenen leren loslaten en openstaan voor nieuwe denkrichtingen en oplossingen.
- Doel van de samenwerking is om met gedupeerde kinderen en ouders de inhoud en het proces van de uitvoering toeslagen te verdiepen en verrijken
- **We willen ouders en kinderen laten meedenken op vier thema's:**
  - Hersteloperatie – doel: creëren van uitvoeringskeuzes die gedragen zijn door de mensen om wie het gaat en opzetten van een Hersteloket waar ouders ook echt iets aan hebben
  - Geleerde lessen – doel: Inrichting van de aanpak om de 'te leren lessen' over o.a. omgang met ouders, institutionele vooringenomenheid en menselijke maat, maar ook vertrouwen en doenvermogen in de praktijk te brengen
  - Boring – doel: nadenken over mogelijke inhoud van een "Van Huffelen-norm" (die stelt dat er geen toeslagenbeleid wordt gemaakt en uitgevoerd zonder voldoende inbreng van kinderen en ouders?)
  - Cultuur – doel: Inhoudelijke verdieping van kernbegrippen die bepalend zijn voor de gewenste cultuur binnen het ministerie en de Belastingdienst

Voorstel ondersteuning Stichting Missing Chapter Foundation

Context en voorstel

- De gebruikte strategie is het bouwen van de brug terwijl we erop lopen, waardoor we steeds voortgang blijven maken maar het niet van tevoren is vast te stellen waar we over een jaar staan. Immers, een proces dat aan de voorkant al is dichtgedammerd, zal door de betrokken ouders en kinderen bij voorbaat al niet als waarachtig worden ervaren. **We stellen daarom voor om dit dynamische proces in fases in te richten en te begeleiden. We evalueren gaandeweg hoe de opgehaalde inzichten de vervolgstappen bepalen en input kunnen leveren voor de Hersteloperatie, Geleerde lessen en Borging.** De stichting bewaakt hierin de samenhang tussen deze (leer)processen. De stichting richt zich vanuit de rol van onafhankelijk dialoogbegeleider op een aantal hoofdactiviteiten die complementair zijn en niet noodzakelijkerwijs opeenvolgend:
  - Inzicht ophalen: Gesprekken voeren met relevante betrokkenen om verwachtingen over het proces op te halen
  - Dialoog voeren: Voorbereiden en leiden van dialogen tussen beleidsmakers en kinderen en beleidsmakers en ouders
  - Analyseren: We vertalen de opgehaalde inzichten en ideeën van ouders en kinderen naar concrete adviezen en handelingsperspectief voor beleidsmakers
- **Het voorstel is om in vier fases te werken:**
  - De eerste fase "**verkenning**" loopt van mei tot juni. Deze fase zullen we gebruiken om de doelstellingen en het dialoogproces verder uit te werken, en de eerste gesprekken met ouders en kinderen te hebben
  - De tweede fase "**analyse**" loopt vanaf juni en is daarna doorlopend. In deze fase zullen we de opgehaalde adviezen analyseren en terugkoppelen naar Toeslagen. Ook zullen we duidelijke vervolgstappen formuleren
  - Fase drie "**dialoog en co-creatie**" loopt vanaf augustus tot mei 2021 focust zich op lange termijn verbeteringen bij Toeslagen o.a. cultuur en inrichting van een herstelloket
  - Fase vier "**training**" loopt vanaf oktober tot mei 2021 en richt zich op het trainen van uitvoerders en andere relevante experts en dienstverleners
- **Totale kosten voor ondersteuning vanaf mei 2020 tot mei 2021 bedragen €75.200 – €95.200 met mogelijk nog €15.000 aan out of pocket kosten** (drukwerk, filmpjes, infographics, visuele notulen, reiskosten etc.). Voorstel is om 80% bij aanvang te factureren en 20% na afronding van het project. Kosten zijn gebaseerd op een uurtarief van gemiddeld 80 euro.

Gevraagd van SCT

Is het SCT akkoord met het voorstel van Stichting Missing Chapter Foundation en Number 5 Foundation voor ondersteuning bij invulling en uitvoering van het ouder en kindpanel?